

Huuhkajavaaran päiväkoti

VUOSISUUNNITELMA

toimikausi 2020-2021

Oikeudenmukaisuus

Turvallisuus

Suvaitsevaisuus

Luottamus tulevaisuuteen

Perustehtävä ja arvot

Kajaani luo asukkaille, yrityksille ja yhteisöille hyvinvointia, turvallisuutta, sujuvaa arkea sekä menestymisen edellytyksiä.

Arvojamme ovat oikeudenmukaisuus, suvaitsevaisuus, turvallisuus, luottamus tulevaisuuteen.

Arvot toimintatapoina

Edistämme hyvinvointia tekemällä päätöksiä oikeudenmukaisesti.

Toimimme avoimesti ja läpinäkyvästi.

Kunnioitamme ja edistämme yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Arvostamme yksilöllisyyttä ja koemme erilaisuuden voimavarana.

Suhtaudumme toisiimme ennakkoluulottomasti ja arvostaen.

Panostamme turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön.

Haluamme tehdä jokaisesta päivästä turvallisen.

Tahdomme mahdollistaa sujuvan arjen.

Edistämme kaupungin elinvoimaa myös tulevaisuudessa.

Sisällys

KAJAANIN KAUPUNGIN TAVOITTEET- 4 kasvuteemaa	4
Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa.....	4
Resurssiviisautta luontokaupungissa	4
Tulevaisuus nuorissa	5
Osajista elinvoimaa	6
MONITAHOARVIOSTA NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET	7
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS	9
Varhaiskasvatuksen arvoperusta	12
TIIMISOPIMUS.....	14
Leikki	15
Ajattelu ja oppiminen (2.7)	17
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (2.7).....	18
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (2.7).....	19
Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (2.7)	20
Osallistuminen ja vaikuttaminen (2.7)	21
Kielten rikas maailma (4.5).....	22
Ilmaisun monet muodot (4.5)	24
Minä ja meidän yhteisömme (4.5)	25
Tutkin ja toimin ympäristössäni (4.5).....	26
Kasvan, liikun ja kehityn (4.5).....	27
Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttamista (4.7).....	28
Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen (7.1)	29

KAJAANIN KAUPUNGIN TAVOITTEET- 4 kasvuteemaa

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

- Tuotetaan laadukasta varhaiskasvatuspalvelua, johon lapset ja perheet ovat tyytyväisiä
- Painopistealueena on lasten osallisuus
- Huoltajien osallisuuden lisääminen
- Asiakastyytyväisyyskyselyt tehdään säännöllisesti. Tulokset julkistetaan perheille ja niiden perusteella varhaiskasvatusta kehitetään jatkuvasti
- Yhteistyön lisääminen eri tahojen kanssa (mm. vanhempaintoimikunnat, yhdistykset, kulttuuritoimijat, urheiluseurat, laitokset)

Näin toimimme:

- Kohdennetaan resurssit lasten ja ryhmien tarpeiden mukaan joustavasti
- Osallistumme innokkaasti koulutuksiin ja kannustamme toisiamme osallistumaan
- Annamme lapsille mahdollisuuden vaikuttaa päiväkodin ja oman ryhmänsä toimintaan. Toiveiden ja palautteiden kerääminen lapsille sopivin tavoin.
- Huoltajille toiveiden ja palautteen antamisen mahdollistaminen eri tavoin matalan kynnyksen periaatteella. Kiireettömät keskustelut tuodessa ja hakiessa, kyselyt verkossa.
- Aktiivinen toimijuus yhteistyökumppanien kanssa

Resurssiviisautta luontokaupungissa

- Luonto on yksi varhaiskasvatuksen oppimisympäristö
- Varhaiskasvatuksen hankinnoissa huomioidaan vastuullisuus, kestävyys ja kierrättäminen
- Jätteitä lajitellaan varhaiskasvatuksessa päivittäin yhdessä lasten kanssa
- Varhaiskasvatuksen juhlissa suositaan aineettomia lahjoja ja ohjelmaa

Näin toimimme:

- Hyödynnämme lähiluontoa ryhmien oppimisympäristönä. Teemme retkiä vähintään kerran kuussa, seuraamme luonnon muutoksia vuodenaikojen mukana.
- Viemme ryhmien arkitoimintoja myös luontoon, mietimme ryhmän tarpeiden ja resurssien mukaan, voisiko suunniteltua toimintaa pitää joskus ulkona sisätilojen sijaan (aamupii-ri/muskari/maalaukset jne.). Luonnosta löydetyt materiaalit myös näkyvät ryhmän sisätiloissa.
- Ryhmissä jätteiden lajittelu yhdessä lasten kanssa.
- Tiedote koteihin aineettomista lahjoista, annamme lahjaksi yhteisiä elämyksiä ja muistoja

Tulevaisuus nuorissa

- Varhaiskasvatuksessa jokainen lapsi ja perhe tulee yksilöllisesti huomioiduksi
- Varhaiskasvatuksessa lapsen tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistetaan
- Lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi jokaisena varhaiskasvatuspäivänä
- Otamme opiskelijoita ja harjoittelijoita varhaiskasvatukseen ja panostamme heidän ohjaamiseen
- Lapsen vahvuudet huomioidaan varhaiskasvatuksessa ja ne ovat toiminnan perusta
- Perheiden hyvinvoinnin tukeminen

Näin toimimme:

- Lapsille laaditaan yksilölliset varhaiskasvatussuunnitelmat yhteistyössä perheen kanssa. Keskustelussa kunnioitetaan perheiden arvoja ja toiveita. Keskustelulle varataan riittävästi aikaa ja taataan kiireettömyys sekä keskustelurauha.
- Tunne- ja kaveritaitojen harjoitteluun olemassa olevia menetelmiä käytetään ryhmien taitotasojen ja tarpeiden mukaan. Tunne- ja vuorovaikutus taidot ja niiden harjoittaminen huomioidaan myös arjen pedagogiikassa ja toiminnoissa.
- Vahvuuksien havainnointi arjessa tietoiseksi toiminnaksi. Vasu-keskustelussa huoltajien kanssa puhutaan myös lapsen vahvuuksista kotiympäristössä.
- Perheohjaajat ovat osa huoltajille tarjottavaa palvelua.

Osaajista elinvoimaa

- Sitoudumme ottamaan työharjoitteluun opiskelijoita, TET-harjoittelijota ja maahanmuuttajia
- Rekrytointia tehdään näkyväksi, esimerkiksi yksiköiden some-kanavia hyödyntäen
- Varhaiskasvatuksessa järjestetään säännöllisesti ajantasaisia koulutuksia
- Henkilöstön osaamista hyödynnetään tehokkaasti
- Some-kanavia ja kotisivuja hyödynnetään varhaiskasvatuksen näkyvyyden lisäämisessä

Näin toimimme:

- Otamme opiskelijoita tekemään harjoitteluita sekä projekteja ryhmiin, sitoudumme ohjaamiseen.
- Jaamme kaupungin rekrytointi ilmoituksia some-kanaviemme kautta tilanteen mukaan
- Seuraamme koulutustarjontaa ja osallistumme työtämme tukeviin koulutuksiin aktiivisesti
- Ryhmien toiminnasta jaetaan kuvia ja tapahtumista tiedotetaan some-kanavien kautta tietosuoja-asiat huomioiden

MONITAHOARVIOSTA NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Yksikkömme vahvuudet
<p>Yksikkömme vahvuutena ammatillisuus ja onnistuneet vasu-keskustelut. Huoltajat ovat saaneet tarvitsemansa tiedon vasu- keskusteluissa ja olleet keskusteluihin tyytyväisiä.</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin:</p> <p>Vasu-keskustelut pidetään ainakin 2 kertaa vuodessa. Aikaa keskustelulle varataan riittävästi, jotta vältetään kiireen tuntua.</p>
Arviointi

Yksikkömme kehittämiskohteet
<p>Huoltajilta nousseet: tiedottaminen ja viestintä</p> <p>Henkilöstöstö nousseet: tiedottaminen ja yhteiset toimintatavat</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin:</p> <p>Talon yhteiset toimintatavat sovitaan, kirjataan ylös ja niitä noudatetaan. Jokaisen velvollisuus on muistuttaa työkaveria, jos hän ei toimi yhteisten sopimusten mukaan.</p> <p>Johtaja laatii tiedottamissuunnitelman, johon kirjataan tiedottamisen eri kanavat ja niillä tiedotettavat asiat. Yhdessä henkilökunnan kanssa viimeistellään tiedotussuunnitelma.</p> <p>Jokaisella työntekijällä on velvollisuus olla aktiivinen eri tiedotuskanavien seuraamisessa.</p>
Arviointi

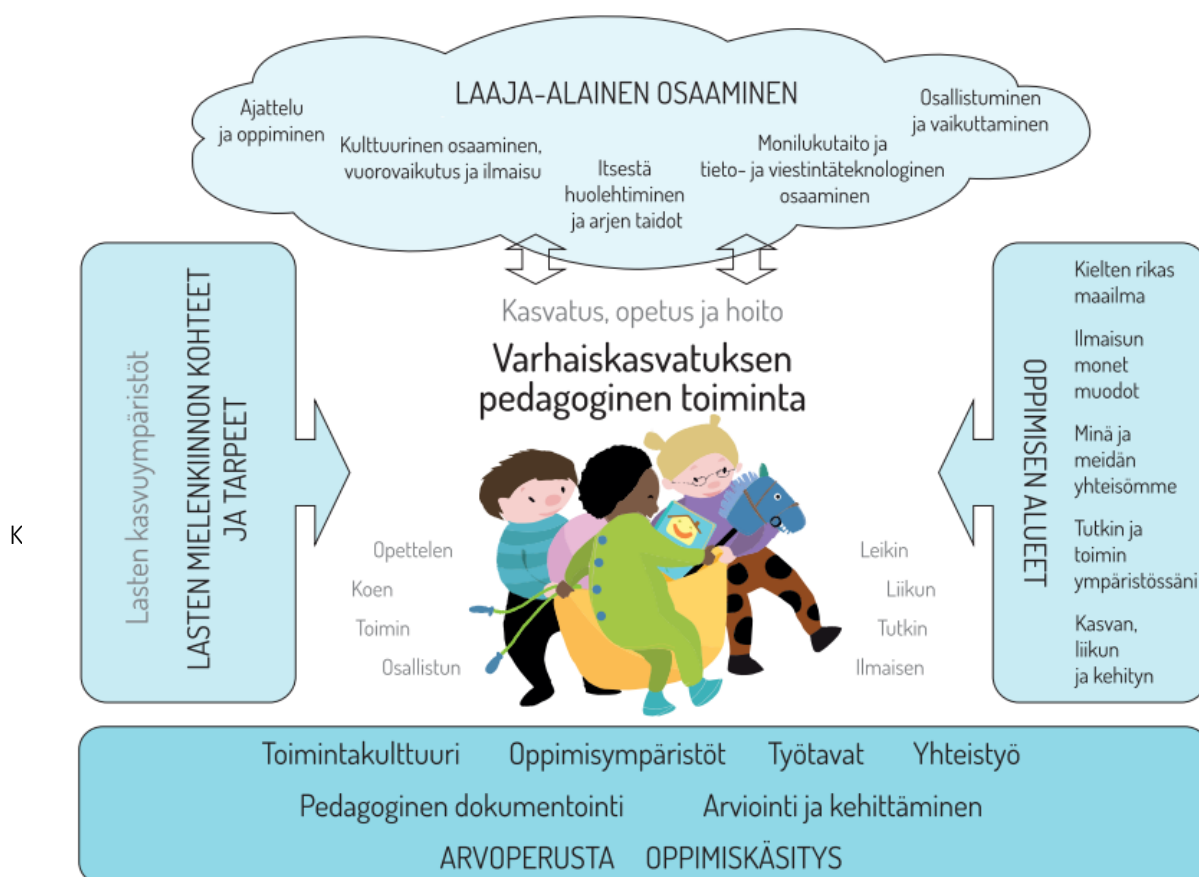
MONITAHOARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Huoltajien osallisuuden lisääminen
Näin toimimme + tarkennus tiimiin <ul style="list-style-type: none">• Viikon tähtihenkilölomake annetaan kotiin täytettäväksi• Jokainen ryhmä osallistaa huoltajat ainakin kerran toimintakauden aikana toiminnan toteuttamiseen tai suunnitteluun.• Toteutetaan tammi-helmikuussa sähköinen kysely huoltajille.
Arviointi

Kiusaamisen ehkäiseminen + toiminnasta tiedottaminen huoltajille
Näin toimimme + tarkennus tiimiin <ul style="list-style-type: none">• Ollaan lasten leikeissä mukana sisällä ja ulkona, jotta ristiriitatilanteet huomataan ja ennaltaehkäistään.• Tehdään toimintakauden aikana kiusaamisen ehkäisy suunnitelma, johon kirjataan myös toimintaohjeet sekä kuinka asiasta informoidaan huoltajia.
Arviointi

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo
<p>Miten arvo näkyy toiminnassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Annetaan lapsen olla lapsi, aikuinen on mahdollistaja, tukija ja huolehtija • Leikki tärkeällä sijalla. • Tartutaan lapsen mielenkiinnon kohteisiin. • Lapsi saa tuntea itsensä tärkeäksi ja ainutlaatuiseksi. • Jokainen huomioidaan yksilöllisesti päivittäin. • Jokaisen lapsen päivän kulusta kerrotaan hakijalle ja vaka mukana –ohjelmaan kirjataan kommentit, mikäli oman ryhmän työntekijä ei ole paikalla klo 15.30 jälkeen.

Ihmisenä kasvaminen
<p>Miten arvo näkyy toiminnassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Annamme lapselle ikä/kehitystasolle sopivia tehtäviä, omatoimisuuden tukeminen. • Yhteiset pelisäännöt ja sosiaalisten taitojen harjoittelu. • Harjoitellaan tunnetaitoja ja hyviä tapoja • Autetaan saamaan onnistumisen kokemuksia.

Lapsen oikeudet
<p>Miten arvo näkyy toiminnassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapsella on oikeus ilmaista omat mielipiteensä. • Lapselle luodaan turvalliset olosuhteet sekä fyysiset, että henkiset. • Lapsella on oikeus leikkirauhaan ja avun saamiseen leikkitilanteessa. Havainnoidaan leikkiä ja miten leikki kehittyy. • Lapsia kohdellaan tasa-arvoisesti ja oikeudenmukaisesti. • Lasta kuunnellaan aidosti.

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
<p>Miten arvo näkyy toiminnassaamme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapsia kohdellaan tasa-arvoisesti ja oikeudenmukaisesti. • Jokainen lapsi saa olla oma itsensä. • Lasta kuunnellaan tilanteissa ja selvitetään esim. riitatilanteet kaikkia osapuolia kuunnellen. • Tarjotaan samat leikki, askartelu yms. vaihtoehdot sukupuolesta riippumatta, ei oleteta, että lapsi toimii jollakin tietyllä tapaa tai haluaa tiettyjä asioita sukupuolensa takia. • Vältetään turhia tyttö ja poika sanojen käyttöä käytetään mahdollisuuksien mukaan sukupuolineutraaleja käsitteitä.

Perheiden monimuotoisuus
<p>Miten arvo näkyy toiminnassaamme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Otamme huomioon lasten erilaiset taustat: perheiden monimuotoisuus, kulttuuritavat ja uskonnot eri toiminnoissamme. Kunnioitamme perheiden erilaisia arvoja. • Kohtaamme kaikki perheet tasa-arvoisesti. Perheen kohtaamiseen ei vaikuta syntyperä tai yhteiskunnallinen asema eikä varallisuus.

Terveellinen ja kestävä elämäntapa
<p>Miten arvo näkyy toiminnassaamme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyödynnetään kierrätysmateriaalia ja luonnon materiaalia toiminnassa. • Lajitellaan ja kierrätetään jätteitä. • Ruokailussa huomioidaan monipuolinen ravinto/ruoka. Harjoitellaan syömään monipuolisesti. • Liikunnan merkityksen korostaminen: hyödynnetään salia,pihaa, ryhmätiloja, kenttää, metsää ja lähiympäristöä.

TIIMISOPIMUS

TIIMIN NIMI:

TIIMIN JÄSENET:

TIIMIN VETÄJÄ:

TIIMIN JÄSENTEN VASTUUALUEET:

TIIMIN KÄYTÄNTEET, SOPIMUKSET JA YHTEISET PELISÄÄNNÖT:

TIIMIN KEHITTÄMISKOHTEET

Kehittämiskohde 1 + arviointi
Kehittämiskohde 2 + arviointi
Kehittämiskohde 3 + arviointi

MITEN TIIMISSÄ HUOLEHDITAAN JA YLLÄPIDETÄÄN TYÖHYVINVOINTIA

--

Leikki

Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Henkilöstö tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä. Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa. Yhteisössä kannustetaan kaikkia kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen. Leikki saa näkyä ja kuulua. Lasten leikkialoitteille, kokeiluille ja elämyksille annetaan tilaa, aikaa ja leikkirauhaa. Leikkiville lapsille ja aikuisille mahdollistetaan keskittyminen leikkiin. (4.4)

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tähtihenkilölomakkeesta nousseet leikkitoiveet toteutetaan. • Jokainen lapsi ottaa omasta mielileikistä valokuvan, jos lapsi itse haluaa olla kuvassa, niin kuvan voi ottaa kaveri tai työntekijä.. • Jokainen työntekijä rikastuttaa lasten leikkiä ja mahdollistaa leikkien jatkumisen myös ulkona tai lähiympäristössä.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Ajattelu ja oppiminen (2.7)

Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa ja muodostavat perustan muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Tiedon hankinta, jäsentäminen ja uuden luominen edellyttävät luovaa ja kriittistä ajattelua, jonka perustaa luodaan varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten ajattelun ja oppimisen taitoja.

Lasten ajattelu ja oppiminen kehittyvät monipuolisten ja merkityksellisten kokemusten avulla. Ihmettelylle, oivaltamiselle sekä oppimisen ilolle tulee olla tilaa. Leikissä lapsilla on mahdollisuus käyttää mielikuvitustaan ja luovuuttaan, kokeilla yhdessä ideoita ja tutkia maailmaa. Lasten taitoja jäsentää, nimetä ja kuvata ympäristöä ja sen ilmiöitä tuetaan lasten iän ja kehityksen mukaisesti. Lapsia rohkaistaan kysymään ja kyseenalaistamaan. Heidän kanssaan iloitaan onnistumisista ja opetellaan kannustamaan toisia. Lapsia kannustetaan myös sinnikkyteen ja olemaan lannistumatta epäonnistumisista sekä keksimään ratkaisuja eri tilanteissa. Heitä ohjataan suuntaamaan ja ylläpitämään tarkkaavaisuuttaan. Päivittäinen, riittävä fyysinen aktiivisuus tukee lasten ajattelua ja oppimista. Toiminnan pedagoginen dokumentointi (luku 4.2) sekä yhteinen pohdinta auttavat lapsia havaitsemaan oppimistaan ja tunnistamaan vahvuuksiaan. Tämä vahvistaa lasten uskoa omaan kykyihinsä.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen perusta on yhdessä tekeminen vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisen kanssa. Aikuisen on tärkeää olla läsnä lasten toiminnassa jatkuvasti, jolloin aikuinen voi osaltaan mahdollistaa lapsen ajattelun ja oppimisen kehittymisen.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Työntekijät eivät anna valmiita vastauksia, vaan lapsia haastetaan miettimään itse ratkaisuja. Kysytään apykysymyksillä esim. mitä tarvitset, kun ulkona sataa vettä • Jokainen lapsi saa kertoa omia asioitaan ja häntä rohkaistaan kertomiseen. Lasta kuunnellaan aidosti jokaisena päivänä. • Jokaista lasta puhutellaan omalla nimellään kohdattaessa. • Tiimeittäin mietitään keinoja, joilla poistetaan kiirettä.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (2.7)

Lapset kasvavat kulttuurisesti, kielellisesti ja katsomuksellisesti moninaisessa maailmassa. Tämä korostaa sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen sekä kulttuurisen osaamisen merkitystä. Osaamiseen kuuluu taito kuunnella, tunnistaa ja ymmärtää eri näkemyksiä sekä kyky reflektoida omia arvoja ja asenteita. Vuorovaikutustaidoilla sekä kyvyllä ilmaista itseään ja ymmärtää muita on tärkeä merkitys identiteetille, toimintakyvylle ja hyvinvoinnille. Toimiva vuorovaikutus erilaisista kulttuuri- ja katsomustaustoista tulevien ihmisten kanssa edellyttää oman ja muiden kulttuurin ja katsomuksellisen taustan ymmärtämistä ja kunnioittamista. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kulttuurista osaamista sekä heidän vuorovaikutus- ja ilmaisu-taitojaan.

Paikallisesti päätetyt asiat

Varhaiskasvatuksessa luodaan myönteisiä ihmissuhteita, harjoitellaan tunnetaitoja sekä erilaisuuden hyväksymistä ja arvostamista. Aikuinen tiedostaa oman roolinsa ja ammatillisuutensa vuorovaikutustaitojen mallintajana ja toimii sen mukaisesti. Jokainen lapsi ja aikuinen on arvokas ja häntä kohdellaan sen mukaisesti.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Työntekijät käyttävät anteeksi, ole hyvä, kiitos -sanoja ja näyttävät esimerkkiä omalla toiminnallaan. • Lapsia kannustetaan käyttämään anteeksi, ole hyvä ja kiitos –sanoja. • Lasten ja aikuisten tunteita sanallistetaan päivittäin.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (2.7)

Itsestä huolehtimiseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät taidot ovat kaikille tärkeitä. Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjata heitä tekemään kestävästä elämäntavan mukaisia valintoja. Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten myönteistä suhtautumista tulevaisuuteen.

Lasten itsenäisyyden asteittaista lisääntymistä tuetaan. Lapsia autetaan ja heitä kannustetaan pyytämään apua sitä tarvittaessaan. Lasten kanssa harjoitellaan erilaisia taitoja kuten pukeutumista, ruokailua sekä henkilökohtaisesta hygieniasta ja omista tavaroista huolehtimista. Lapsia ohjataan toimimaan vastuullisesti ja turvallisesti varhaiskasvatuksen oppimisympäristöissä, ku-ten lähiluonnossa ja liikenteessä. Lasten kanssa käsitellään heidän hyvinvointiaan edistäviä asioita kuten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen hyvinvoinnin merkitystä. Lapsia autetaan tunteiden ilmaisussa ja itsesäätelyssä. Lasten tunnetaidot vahvistuvat, kun heidän kanssaan opetellaan havaitsemaan, tiedostamaan ja nimeämään tunteita. Lapsia ohjataan myös kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lapsille tarjotaan tekemisen ja osallistumisen mahdollisuuksia yhteisiin arjen työtehtäviin, esi-merkiksi pöytien pyyhkimiseen, vaatteiden viikkaamiseen tai vastaaviin päivittäisiin tekemisiin. Lasten kanssa harjoitellaan tunnetaitoja lasten tarpeet ja kehitystaso huomioiden. Materiaalina voidaan käyttää mm. Pienin Askelin –opetusohjelmaa. Jokaisessa ryhmässä huolehditaan kehotunnekasvatuksesta ja turvataitojen opettelusta arjen eri tilanteissa. Aikuinen valvoo, ohjaa ja auttaa lapsia wc-käyntien yhteydessä. Lapsia ohjataan pesemään ja kuivaamaan kätensä jokaisen wc-käynnin jälkeen. Aikuinen huolehtii, että lapset pesevät kätensä tullessaan hoitopaikkaan, wc:ssä käynnin jälkeen, vaipanvaihdon jälkeen ja ennen ruokailuja.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jokaisen lapsen kanssa harjoitellaan viikkaamaan vaatteet ja huolehtimaan omat tavarat ja vaatteet omalle naulakkopaikalle. • Ryhmiin laitetaan esille tunnekortteja, joista tunteita käydään läpi. • Jokainen ryhmä laatii yhdessä lasten kanssa ryhmän säännöt ja työstää ne kuviksi.
<p>Ilo kasvaa liikkuen – ohjelman seuraava askel</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liikuntatiimi ottaa vastuun liikunnan lisäämisen kehittämisestä ja lähtötilanteen kartuttamisesta.

Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	

Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (2.7)

Monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista osaamista tarvitaan lasten ja perheiden arjessa, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa sekä yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen edistävät lasten kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea näiden taitojen kehittymistä.

Monilukutaito on kulttuurisesti moninaisten viestien ja ympäröivän maailman ymmärtämisen sekä vuorovaikutuksen näkökulmasta keskeinen perustaito. Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Monilukutaidon perustana on laaja tekstikäsitys, jonka mukaan erilaiset tekstit voivat olla muun muassa kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Siihen sisältyy erilaisia lukutaitoja kuten kuvanlukutaito, numeerinen lukutaito, medialukutaito ja peruslukutaito. Monilukutaito liittyy kiinteästi ajattelun ja oppimisen taitoihin. Lasten kanssa nimetään asioita ja esineitä sekä opetellaan erilaisia käsitteitä. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan viestejä erilaisissa, myös digitaalisissa, ympäristöissä. Monilukutaitoisiksi kehittyäkseen lapset tarvitsevat aikuisen mallia sekä rikasta tekstiympäristöä, lasten tuottamaa kulttuuria sekä lapsille soveltuvia kulttuuripalveluja.

Lasten kanssa tutkitaan ja havainnoidaan tieto- ja viestintäteknologian roolia arkielämässä sekä tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, sovelluksiin ja peleihin. Digitaalista dokumentointia hyödynnetään leikeissä, tutkimisessa, liikkumisessa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa. Mahdollisuudet kokeilla ja tuottaa sisältöjä itse ja yhdessä muiden lasten kanssa käyttäen apuna tieto- ja viestintäteknologiaa edistävät lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taitoja sekä lukutaitoa. Henkilöstö ohjaa lapsia tieto- ja viestintäteknologian monipuoliseen ja turvalliseen käyttöön.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lasten kanssa huomioidaan, tutkitaan ja keskustellaan päivittäisessä toiminnassa ympärillä olevista erimuotoisista teksteistä, esim. liikennemerkkit, kuvat, numerot, logot, mainokset jne. On tärkeää tiedostaa, että media ja sen merkitys ovat lisääntyneet ihmisten arjessa ja mediakasvatuksella on tärkeä rooli lasten mediataitojen tukemisessa. Aikuisen on tärkeää olla läsnä ja tietoinen, mitä lapsi tekee tieto- ja viestintätekniisillä välineillä. Lapselle opetetaan että aina on tärkeää kertoa aikuiselle, jos hän näkee tai kuulee sellaista sisältöä, joka pelottaa, ahdistaa tai tekee lapselle pahan mielen.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näky:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jokaisesta ryhmästä käydään kirjastoautossa valitsemassa itselleen lukemista vähintään kerran kuussa. • Jokainen työntekijä valokuvaa tabletilla ainakin kerran viikossa kuvia tai videoita. • Pelien, ohjelmien ja sovellusten ikäraajat käydään ikäkaudelle sopivin keinoin läpi esim. pöytäteatterin keinoin. • Lähiympäristön retkeilyssä huomioidaan aktiivisesti ympäristössä olevat liikennemerkkit, logot, kyltit, liput.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Osallistuminen ja vaikuttaminen (2.7)

Aktiivinen ja vastuullinen osallistuminen ja vaikuttaminen luovat perustan demokraattiselle ja kestäväälle tulevaisuudelle. Tämä edellyttää yksilöltä taitoa ja halua osallistua yhteisön toimintaan sekä luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Lasten oikeuksiin kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämään vaikuttavissa asioissa. Varhaiskasvatuksessa kunnioitetaan näitä demokratian toteutumisen keskeisiä periaatteita. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä kannustaa oma-aloitteisuuteen.

Lasten arvostava kohtaaminen, heidän ajatustensa kuunteleminen ja aloitteisiin vastaaminen vahvistavat lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Lapset suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat toimintaa yhdessä henkilöstön kanssa. Samalla lapset oppivat vuorovaikutustaitoja sekä yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä. Henkilöstö huolehtii siitä, että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa. Osallistumisen ja vaikuttamisen kautta lasten käsitys itsestään kehittyy, itseluottamus kasvaa ja yhteisössä tarvittavat sosiaaliset taidot muovautuvat.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lapsi on aktiivinen ja vastuullinen toimija, jonka mielipiteet, toiveet ja tarpeet huomioidaan toiminnan suunnittelussa. Kaikilla lapsilla tulee olla mahdollisuus osallisuuteen ja vaikuttamiseen iästä, kehitystasosta ja taidoista riippumatta. On tärkeä huomioida, että osallisuus on kaikkien lasten, ei vain puhuvien, oikeus. Aikuisen on tärkeää huomioida ja varmistaa se, että kaikkien lasten mielipide tulee kuulluksi. Aikuinen on aktiivinen ja aloitteellinen vuorovaikutussuh-teessa lapseen.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lasten annetaan kokeilla itse ja autetaan tarvittaessa • Työntekijät havainnoivat lapsia ja heidän kiinnostuksen kohteitaan ja tuovat niistä ideoita arkeen. • Ruokapöytäkeskustelut ja niihin rohkaisu, kannustaminen. Työntekijä istuu lasten kanssa ruokapöydässä ja mahdollistaa jokaisen lapsen osallistumisen keskusteluun. Lasta kuunnellaan aktiivisesti ja opetellaan hyvät keskustelutavat ja toisten kuuntelemista. • Valokuvaamme tai otamme valmiita kuvia ja laitamme kuvat oviin ja laatikoihin, missä tavaroita säilytetään, näin lapsi näkee, mitä laatikot sisältävät.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Kielten rikas maailma (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin. Kielen kehityksen tukeminen kytkeytyy lapsen monilukutaidon kehittymiseen (luku 2.7). Lisäksi se on yhteydessä muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvään laaja-alaiseen osaamiseen. Kehittyvät kielelliset taidot avaavat lapsille uusia vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen.

Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde että väline. Sen avulla lapsi ottaa haltuun erilaisia tilanteita ja asioita sekä toimii vuorovaikutuksessa muiden kanssa, ilmaisee itseään ja hankkii tietoa. Lasten kielellistä kehitystä tukee monipuolinen varhaiskasvatuksen kieliympäristö sekä yhteistyö huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksessa lapsille annetaan kannustavaa ja johdonmukaista pa-lautetta heidän kielenkäyttö- ja vuorovaikutustaidoistaan.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Kieleen tutustuminen tapahtuu varhaiskasvatuksessa arjen kaikissa vuorovaikutustilanteissa työntekijöiden ja toisten lasten kanssa. Kielen oppimisen tukena käytetään mm. monipuolisesti kuvia ja tarvittaessa esimerkiksi tukiviittomia.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Laulut, lorut, kielellä leikittely ovat osana kokopäiväistä arkea ja ovat kaikkien työntekijöiden vastuulla. • Jokainen työntekijä saduttaa kerran kuussa. • Hyödynnetään kuvitettuja lauluja sekä tablettia laulujen opettelussa esim. YouTube –videoita. • Tukiviittomia käytettäessä kiinnitetään huomiota viittomien oikeellisuuteen. • Kuvia käytetään tukemaan lasten kielenkehitystä.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	
------------------------------------	--

Ilmaisun monet muodot (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten musiikillisen, kuvallisen sekä sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Lasten ilmaisulle on luonteenomaista kokonaisvaltaisuus ja ilmaisun eri muotojen luova yhdisteleminen. Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen edistävät lasten oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvaa sekä valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja luovat merkityksiä erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Kyky kuvitella ja luoda mielikuvia on keskeistä myös lapsen eettisen ajattelun kehittymiselle. Kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osaamista myös monilukutaidon sekä osallistumisen ja vaikuttamisen osa-alueilla.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toiminnassa tarjotaan päivittäin lapsille omaehtoista tai ohjattua toimintaa ilmaisun parissa. Varhaiskasvatuksen toiminnassa on tilaa lapsista lähtöisin olevalle luovuudelle ja kekseliäisyydelle. Lasten kiinnostuksen kohteet ja ajan-kohtaiset aiheet huomioidaan työtapojen valinnassa. Varhaiskasvatuksen työntekijät keskustelevat lasten kanssa ja havainnoivat lasten toimintaa lapsilähtöisten ideoiden toteutumisen mahdollistamiseksi.

Varhaiskasvatuksen arjessa mahdollistetaan lapsille omaehtoinen kulttuurin tuottaminen sekä luodaan tilaisuuksia päästä esiintymään toisille lapsille ja aikuisille. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan esiintymisen erilaiset tavat ja toimintamallit, esimerkiksi esitys voi olla ennalta nauhoitettu, animaatio jne.

Lapsilla tulee olla tieto varhaiskasvatuksen tarjoamista mahdollisuuksista. Kaikkien välineiden ei tarvitse olla esillä, mutta lapsilla on oltava tieto esimerkiksi kuvien kautta siitä, mitä he voivat käyttää.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	<ul style="list-style-type: none"> • Roolivaatteita lasten saataville ja lapsia kannustetaan roolileikkeihin. • Tutustutaan erilaisiin musiikkityyleihin ja soittimiin. Ympäristöä ja omaa kehoa hyödynnetään musiikin tuottamisessa. • Välineitä pidetään lasten saatavilla, esim maalaus, soitto, askartelu.
---	---

Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	

Minä ja meidän yhteisömme (4.5)

Lasten elinpiiri laajenee heidän aloittaessaan varhaiskasvatuksen kodin ulkopuolella. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Varhaiskasvatuksen tehtävä on kehittää lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta ja harjoitella siinä toimimista. Tehtävää lähestytään eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökulmista. Toiminnassa voidaan käyttää monipuolisesti esimerkiksi satuja, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa, erilaisia mediasisältöjä sekä vierailijoita, vierailuja ja lähiympäristön tapahtumia. Minä ja meidän yhteisömme -oppimisen alue tukee erityisesti lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (luku 2.7).

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen lapsiryhmien säännöt luodaan yhdessä lasten kanssa ja laitetaan lasten nähtäville kuvilla tai muutoin lapsille sopivalla tavalla havainnollistettuina. Säännöistä ja niiden perusteluista tulee aidosti keskustella lasten kanssa.

Kajaanin varhaiskasvatuksessa on laadittu katsomuskasvatukseen yhteiset ohjeet, jotka löytyvät Intrasta (Sivistys-> Varhaiskasvatus-> Ohjeet) ja pdf-lomakkeista.

Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:	<ul style="list-style-type: none"> • Jokainen ryhmä laatii yhdessä lasten kanssa ryhmän säännöt ja työstää ne kuviksi. • Säännöistä ja kuvista keskustellaan lasten kanssa aina asian ollessa ajankohtainen. • Huomioidaan suomalaiseen juhlaperinteeseen kuuluvia juhlapäiviä ja tutustutaan ryhmässä esiintyviin muihin kulttuureihin ja heidän juhlapäiviin.
---	--

Tavoitteiden tarkennus tiimiin:	
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	

Tutkin ja toimin ympäristössäni (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on antaa lapsille valmiuksia havainnoida, jäsentää ja ymmärtää ympäristöään. Lapsia ohjataan tutkimaan ja toimimaan luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Varhaiskasvatus tukee lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä sekä vahvistaa myön-teistä suhtautumista matematiikkaan. Varhaiskasvatukseen sisältyy myös ympäristökasvatusta ja teknologiakasvatusta. Oppimisympäristöihin liittyvät omakohtaiset havainnot, kokemukset ja elämykset auttavat lapsia ymmärtämään syy- ja seuraussuhteita sekä kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Lasten kehittyvä taito nimetä asioita sekä käyttää erilaisia käsitteitä edistää monilukutaitoa.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toiminnassa huomioidaan kestävän kehityksen näkökulma. Hankinnat tehdään harkiten ja suositaan välineitä, jotka ovat kestäviä ja tarvittaessa korjattavia. Askarteluissa hyödynnetään kierrätys- ja luonnonmateriaalia.

Lapsia ohjataan käyttämään vettä ja sähköä tuhlamista välttämällä. Lasten kanssa harjoitellaan ja opetellaan ruuan arvostamista. Yhdessä voidaan esimerkiksi seurata ruuan hävikkiä. Opetellaan ruuan annostelua: ”minkä verran jaksan syödä?”.

Merkkipäiviä juhlistettaessa suositaan aineettomia lahjoja. Varhaiskasvatuksessa erilaisissa juhlissa suositaan erilaisia leikkejä ja muuta toimintaa herkkujen sijaan.

Varhaiskasvatuksessa harjoitellaan lasten kanssa kierrättämistä päivittäisessä toiminnassa. Ryhmissä lajitellaan jätteet kierrätysastioihin yhdessä lasten kanssa.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jokainen lapsi harjoittelee yhdessä työntekijän kanssa löytämään sopivan ruokamäärän itselleen, että kompostiastia säilyisi tyhjänä. Tähän harjoittelun innostukseksi otetaan leikillisuus ja mielikuvitusmaailma. • Ryhmissä kierrätetään ja lajitellaan jätteet. • Veden ja paperin tuhlaamisen vähentämiseen kiinnitetään huomiota. • Kerätyt muovit toimitetaan Entringin lajitteluun yhdessä lasten kanssa. Kartongit, metallit ja lasit viedään yhdessä lasten kanssa roskakatoksen lajittelupisteeseen.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Kasvan, liikun ja kehityksen (4.5)

Kasvan, liikun ja kehityksen -oppimisen alueeseen sisältyy liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteita. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda pohja lasten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle yhdessä huoltajien kanssa. Tämä oppimisen alue tukee erityisesti itsestä huolehtimiseen ja arjen taitoihin liittyvää laaja-alaista osaamista.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä lapsille tarjotaan ravintosuositusten mukaisia aterioita. Varhaiskasvatuksessa tarjottavien aterioiden myötä lapset tutustuvat suomalaiseen ja kainuulaiseen ruokakulttuuriin. Varhaiskasvatuksessa tarjottavien aterioiden myötä lapset tutustuvat suomalaiseen ruokakulttuuriin, ruokailutapoihin ja erilaisiin ruokiin. Varhaiskasvatuksessa kannustetaan lapsia terveellisiin ruokailutottumuksiin. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan valtakunnalliset ravitsemussuositukset.

Kajaanin LiikuntaVasu toimii lasten liikkumista ohjaavana suunnitelmana, joka löytyy Kajaanin kaupungin intrasta (Varhaiskasvatus-> lomakkeet -> liikunta) ja pdf-lomakkeista.

Kajaanin varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa lasten liikkumis- ja hyvinvointiohjelmassa Ilo kasvaa liikkuen. Varhaiskasvatustyöskyt toteuttavat ohjelmaa omien kehittämiskohteidensa kautta ja Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten mukaisesti. Varhaiskasvatuksessa pyritään siihen, että lapsi liikkuu varhaiskasvatuspäivän aikana kaksi tuntia.

Kaikissa päiväkodeissa toimii nimetyt liikuntavastaavat, joiden tehtävänä on yhdessä muun varhaiskasvatustyöskytön henkilöstön kanssa edistää ja koordinoita varhaiskasvatuksessa olevien lasten liikumista.

Lasten motorista kehitystä havainnoidaan päiväkodeissa motorisen kehityksen havainnointilomakkeen avulla. Lasten motoriseen kehitykseen liittyvä havainnointilomake täytetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelman yhteydessä vuosittain.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jokaisen lapsen lautaselle laitetaan kaikkia ruoka-aineita lapsen ilmaisema määrä. Lapsi voi maistella tai pelkästään katsella tai haistella uusia ruokalajeja. • Lapsilla on aina kaikki tarvittavat ruokailuvälineet (veitsi+haarukka/lusikka). Lapsia ohjataan käyttämään myös veistä ruokaillessa. • Omiin ryhmätiloihin/ eteisiin otetaan liikuntavälineitä, jotta lapset saavat harjoittaa motorisia taitoja omaehtoisesti. • Samaa motoriikan havainnointikaavaketta täytetään monen vuoden ajan, jotta nähdään edistyminen. Asiat voi merkitä vaikka erivärisillä kynillä eri vuosina.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttamista (4.7) (täytetään tarvittaessa)

Varhaiskasvatuksen lähtökohtana on tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus. Osallistuminen varhaiskasvatukseen tukee eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten mahdollisuutta oppia suomea toisena kielenä luonnollisissa vuorovaikutustilanteissa, pienryhmätoiminnassa ja yksilöopetuksena. Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään Kajaanin kaupungin varhaiskasvatuksen kotouttamisohjelmaan ja intraan koottuja maahanmuuttajatyössä käytössä olevia toimintamalleja ja materiaaleja.

Jokaisessa päiväkodissa on nimetty maahanmuuttajatyön yhteyshenkilö, joka huolehtii osaltaan yksikkönsä tiedottamisesta maahanmuuttajatyöhön liittyvissä asioissa. Yksikköjen yhteyshenkilöt perehdyttävät, ohjaavat ja neuvovat uutta henkilöstöä niissä ryhmissä, joissa on eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia. He ohjeistavat tulkkausten tilaamisen ja toteuttamisen. Yhteyshenkilöt neuvovat mistä materiaalit ja tieto löytyvät. He osallistuvat yhteyshenkilötapaamisiin ja kehittävät sekä jakavat hyviä käytäntöjä.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Auloihin laitetaan liput ja tervehdykset niillä kielillä, joita esintyy kussakin aulassa. • Kuvia käytetään suomen kielen oppimisen tukemiseen. • Perehdytään moi –ohjelmaan. • Huoltajille kerrotaan lapsen päivästä esim. kuvien avulla tai google kääntäjän avulla.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen (7.1)

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen . Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman ja lasten varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioimisen ja kehittämisen keskeinen työmenetelmä. Se on jatkuva prosessi, jossa havainnot, dokumentit ja niiden vuorovaikutuksellinen tulkinta muodostavat ymmärrystä pedagogisesta toiminnasta. Pedagoginen dokumentointi mahdollistaa lasten ja huoltajien osallistumisen toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen. (4.2)

Paikallisesti päätetyt asiat:

Jokainen varhaiskasvatyksikkö laatii varhaiskasvatussuunnitelmaan pohjautuvan vuosisuunnitelman toiminnalleen ja yksikkökohtaisesta vuosisuunnitelmasta tehdään tarkennuksia tiimin tasolle. Vuosisuunnitelmat ja niiden toteutuminen arvioidaan toimintakauden päätteeksi. Yksikkökohtainen vuosisuunnitelma julkaistaan päiväkodin nettisivuilla. Huoltajilla on oikeus nähdä yksikkökohtainen vuosisuunnitelma halutessaan myös päiväkodilla.

Jokaisessa tiimissä toteutetaan säännöllistä ja jatkuvaa itsearviointia. Arvioinnin ja kehittämisen tukena käytetään pedagogista dokumentointia. Tiimipalavereiden aiheena on tärkeää olla tiimissä toteutettavan pedagogiikan arviointi ja kehittäminen

<p>Arvioinnista nousseet kehittämisen tavoitteet ja suunnitelma sen toteuttamiseksi:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jokainen ryhmä/tiimi tekee eteisen seinälle elävän seinän, jossa avataan toimintaa vasun kautta. Seinää hyödynnetään myös pedagogiikan arvioinnissa omista tiimeissä. • Järjestelmällinen omaehtoisen liikunnan lisäämisen kehittäminen. Jokainen tiimi huolehtii oman tilan muuntamisesta liikunnan mahdollistajaksi. Pedatiimeissä ja henkilöstöpalavereissa mietitään talon yhteisiä toimintatapoja liikunnan lisäämiseksi. • Pöytäteatteria ja esityksiä on ollut liian vähän. Tiimeissä tarkennetaan suunnitelmaa pöytäteattereiden lisäämiseksi ja teatteritiimi suunnittelee keväälle esityksen/ esityksiä juhlasalin vapauduttua talon omaan käyttöön. • Jumppasalin monipuolinen hyödyntäminen päivän aikana. Pikku-Ketun päiväkodin siirryttyä omiin uusittuihin tiloihin vuoden alusta, teemme suunnitelman liikuntasalin kokopäiväisestä hyödyntämisestä.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	
<p>Toteutuneen suunnitelman arviointi:</p>	